

Előz. de

U353

Esélyegyenlőségi szószóló beszámolója

2019

Készült: Budaörs, 2019. november

Nyikes Fatime

esélyegyenlőségi szószóló

Előszó:

Szószóló a feladatait az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében a Szociális Munka Etikai Kódexében meghatározott szakmai és etikai normák szerint végzi.

Alapvető célja, hogy munkája során az általa nyújtott szolgáltatások megkülönböztetés nélkül elérhetőek legyenek minden kliens számára, megteremtve a lehetőséget a hátrányos helyzetű társadalmi személyek, csoportok részére a hozzáférési esélyeik javítására. Ennek érdekében arra törekszik, hogy elfogultságtól mentesen lépjen fel minden megkeresés ügyében, elhárítson, kiküszöböljön és elkerüljön minden olyan befolyásoló tényezőt, amely az ilyen irányú munkavégzését gátolja.

Az esélyegyenlőségi elvek érvényre juttatása érdekében célja a szociális területen tevékenykedő intézményekkel, szervezetekkel és szakemberekkel való kapcsolatfelvétel és -tartás, hogy hálózatként együttműködjenek a társadalmi problémák megoldása érdekében. Ehhez szakmaközi egyeztetéseket, fórumokat, programokat szorgalmaz a hatékony együttműködés érdekében, melyben fontos szerepe van a bizalom, a tolerancia, az elfogadás erősítésének és a közösségfejlesztésnek.

A szószóló elősegíti, hogy a társadalmi változások a kliensei számára a szabadság és a társadalmi igazságosság elve alapján érvényesülhessen, a beavatkozása révén pedig a rászoruló a társadalmi környezetükkel is fokozottabban kapcsolatba kerülhessenek és igényeik és kéréseik eljuthassanak a város döntéshozatali szervéhez érdekeik kellő képviselésével.

Az esélyegyenlőség esetleges hiányát tapasztalva a szószóló a helyzetfelismerés és problémafeltárás után javaslatot tesz a helyzet megoldására.

Az esélyegyenlőségi elvek érvényre juttatása érdekében a szószóló fokozottan ügyel az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

Sérülékeny csoportok Budaörsön és a területekhez kapcsolódó észrevételek, megkeresések:

Gyermekek és fiatalok:

Fontos, hogy a felnövekvő generáció egészségesen tudjon fejlődni, egészséges felnőttek váljanak belőlük. Ennek érdekében szükséges időben felmérésük és állapotuknak megfelelő fejlesztésük biztosítása. Sok esetben a magatartászavar hátterében funkcionális probléma áll, vagy olyan rejtett betegség, melynek diagnosztizálásának elmaradása miatt jelenléte a magatartási jegyekben mutatkozik meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekek száma sajnos egyre növekvő tendenciát mutat, ami az óvodai nevelés idejére eső korai fejlesztés óriási jelentőségét még inkább felértékeli a fejlődésük jövőre gyakorolt hatása miatt.

Bizonyos fejlesztésekre kizárólag gyógypedagógiai végzettséggel rendelkező fejlesztő tanár alkalmazható és nincs kellő számban a terület igényeit kielégítő szakember.

Főként a logopédia és a pszichológia területén kevés a szakember. Egyre gyakoribb a fogszabályzó okozta beszédfejlődési rendellenesség és a stressz hatása a gyermekeken. A törvényi szabályzás minden 500 gyermek fölötti létszámhoz határoz meg egy félállású pszichológus foglalkoztatását, így jelenleg egy óvodában egy napot tud eltölteni a szakember és lévén, hogy a pszichés eredetű magatartásproblémák a második vezető csoport, amelyben növekedés tapasztalható, ez kevésnek bizonyul az ellátórendszerben. Autizmus felismerése és diagnosztizálást követő fejlesztése e területre szakosodott gyógypedagógusokat tesz

szükségessé, mivel ez a csoport is növekszik, igény generálódik a területre szakosodott pedagógusok irányában.

Probléma még, a nagylétszámú csoportok az óvodákban. A Rózsa utcai tagóvoda 13 fős integrált csoportja egy modellértékű működés.

A megkérdezett szakemberek több óvodai kiscsoport létesítését tartanák megoldásnak, válaszul a felvázolt helyzetre és két további specializált gyógypedagógus alkalmazását a csoportok támogatására. Így több budaörsi szülő dönthetne úgy, hogy nem viszi alapítványi óvodába gyermekét, és több kisgyermek számára lennének biztosítva megfelelő figyelmet garantáló feltételek, mint amennyi már rendelkezik diagnózissal. 3 éves kor alatt még nem minden esetben születik diagnózis, így a fejlesztés sem kezdődhet meg. Egy kislétszámú csoportban viszont a megsokszorozható figyelem már építő hatású a gyermekek fejlődésére. Ellenkező esetben ebben a szenzitív szakaszban rontják az esélyeiket a nagyobb léptékű, egyéni figyelmet nehezen nyújtó körülmények. Nem beszélve a családok terhéről és a kisgyermek életére gyakorolt hatásáról. Ha közel van az óvoda, közel vannak, akikkel baráti kapcsolatokat tudnak építeni abban az érzékeny korban, amikor a kötődés más formáját kell megtanulniuk, hiszen egyre nagyobb jelentőséggel bír a kortárs csoport és az abba történő beilleszkedés készségének kialakulása.

A korábbi években az egyházi fenntartású Őzike csoport szegregált formában biztosította a speciális igényű fejlesztéseket. Ez a forma akkoriban kiszolgálta az érintett szülők elvárásait, napjainkban azonban azt a tendenciát látjuk, hogy az SNI-s és ezen belül fogyatékos gyermekeket is felvállalják az oktatási intézmények és szakosodott gyógypedagógusok segítségével biztosítják az eredményes előmenetelüket. Ez az igény a szülők részéről generálódik, ezért is lenne fontos több kislétszámú csoport indítása a városban, akár óvoda fejlesztések formájában.

Az óvodai elhelyezés során, a szülők szándéka szerint választhatnak gyermeküknek alapítványi, pl: a Beszélj Velem Alapítvány, Kamaraerdei Kerekdő Óvoda és a budaörsi óvodák között, az alapítványi választás esetében az önkormányzat külön támogatásban részesíti a családot.

Még egy észrevétel érkezett: Az alapítványi intézményekbe utazás, utaztatás visszaállítása szintén fontos lenne, a korábbi évektől eltérően jelenleg nem megoldott, bár városi kötelezettség lenne.

Megkerestem intézményi fejlesztő pedagógusokat, hogy ők hogyan vélekednek az ellátottságról.

A korai fejlesztés első szakaszában a Dózsa György utcai bölcsőde szakemberei tevékenykednek nagy hatékonysággal, a pedagógiai szakszolgálat és az önkormányzat alkalmazásában álló fejlesztő pedagógusok személyében.

A 0 és 3 éves korban felismerhető fejlődési rendellenességeket igyekeznek elsősorban mozgásfejlesztésen keresztül enyhíteni, a fejlődési ívet helyes irányba húzni, hogy a gyermek alkalmassá váljon az óvodai ellátórendszerbe kerülésre, egészséges fejlődési irányának elősegítése által.

Az óvodai nevelés során az intézmények saját szakemberei mellett lehetőség van a pedagógiai szakszolgálat igénybevételére is, a gyermekek speciális és intenzívebb fejlesztése érdekében. (A diagnózist a szakszolgálat adja ki, a fejlesztés az intézmény feladatkörébe kerül. Abban az esetben ajánlanak intézményt a szülőknek, ha annyira súlyos az állapot, hogy speciális intézményi háttér szükséges.)

A Bleyer Jakab Általános Iskola Árpád utcai tagozata foglalkozik a súlyosabb esetekkel, de az SNI-n belül is egyre több a súlyosabb diagnózisú gyermek (autizmus, AD/HD). Mivel ezek tanulók egyre nagyobb arányban jelen vannak az integrált oktatásban, emiatt e területen a prevencióra érdemes nagyobb hangsúlyt fektetni. E témában szerveződő konferencia, vagy workshop formájában a terület szakembercineik bevonásával.

A 0-6 éves kor közötti időszak korai fejlesztése - mindezen problémák és nehézségek ellenére - magas minőségben valósul meg a városban. Ennek az oka Budaörs városának példaértékű szemlélete, mely révén a pedagógusait anyagi és továbbképzéseken keresztül szakmai támogatásban is részesíti.

Mivel a városvezetés a központi elvonások ellenére is fontosnak tartja a korábbi színvonalon teljesíteni feladatellátási kötelezettségeit, - még ha ez nagymértékben terheli is a költségvetést -, fontos, hogy a város akár saját erőből megoldja a szakemberhiány sürgető problémáját, főként, hogy szeptember 1-től megvonták a mentességet bizonyos készségbeli akadályozottság esetében. Tehát több fejlesztéssel kell a gyermekeket szintre hozni, de - mivel személyi bővítés nem történt - ugyanannyi humánerővel mint eddig.

Összegezve:

- szerencsés lenne legalább két gyógypedagógust felvenni a városnak a további igények kielégítésére,
- kislétszámú csoportokat létrehozni a Rózsa utcai mintára. A jelenlegi humánerő nem tud nagyobb kapacitást a területre fordítani, de a színvonalas fejlesztő munka megalapozásához szükség lenne e terület bővítésére. Továbbá a városhatáron túli köznevelési intézetek költségvállalása is kisebb költségterhet jelenthetne, ha nem kellene városon kívüli óvodába hordani a speciális igényű gyermekeket.
- Az utaztatás megoldása az alapítványi óvodák esetében.

Időskorúak:

A város kiemelt figyelmet fordít az időskorúakra, nyugdíjasokra, így pl. minden igényt kielégítő akadálymentesítéssel rendelkező újjépítésű intézmény került átadásra számukra. A Nyugdíjas Ház használatát teljes mértékig a városi nyugdíjas klubok döntési jogkörében hagyták, ezzel is biztosítva érdekeik védelmét és a tisztelet kifejezését irányukban. Aki aktív korában alkotóeleme volt a gazdaság és ebből kifolyólag a közjólét biztosításának, arról nyugdíjasként sem felejtkezik el a Város, intézkedéseink keresztül tapintható a megbecsülés szándéka.

Korábbi megkeresés, mely a város fő útvonalán elhelyezendő padok telepítésére irányult, eredményesnek bizonyult. Ezúton köszönjük a városvezetés figyelmét az apróbb részletek iránt is, mely bizonyos csoportok számára nagy segítséget jelent. -ez nagyban megkönnyíti az idős és vagy mozgássérült személyek városban történő ügyintézését, ahol meg tudnak pihenni közben a köztereken is.

Megkeresés érkezett a Clementis László utcai gondozó központ épületének állapotával kapcsolatosan. A régi építésű ingatlan aládúcolt állapota veszélyezteti az ellátás biztonságát. Sürgető lenne az épület felújítása. A korszerű és minden igényt kielégítő nyugdíjas ház mellett az életveszélyesnek ítélt idősök napközije között óriási a kontraszt. Szerencsés lenne előtérbe hozni e probléma orvoslását városunkban.

A Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség Idősek Otthona kapacitás növelő, valamint akadálymentesítő beruházása a város támogatásával napjainkra már majdnem teljesen elkészült. Az átadás időpontját jövő év első negyedévére tűzték ki. Ez egy olyan minőségi és mennyiségi fejlesztés, melyre méltán lehet Budaörs büszke.

A férőhelyek száma 30 fővel növekedett, amely társadalmi és szociális értelemben is jelentős fejlődés, lévén, hogy a családok leterheltsége mellett a mai modern társadalomban nem, vagy csak nagy áldozatok révén tudják az idős, beteg emberek ellátását otthon megoldani, az emberi méltóság szem előtt tartásával.

Egészségkárosodással és fogyatékkal élő személyek:

Az alapellátási kötelezettségen felül a város olyan szakellátási formák finanszírozását is vállalta, melyek esetenként civil szervezeteken keresztül valósulnak meg.

Így támogatást élvez a Mozgáskorlátozottak Budaörsi Egyesülete, a Buláke és a Seneca Alapítvány is, és megállapodást kötött az önkormányzat a szenvedély betegek alacsonyküszöbű ellátásra a Katolikus Karitással is. A hajléktalanokat a Magyar Máltai Szeretetszolgálat látja el. A Fészek Gyermekvédő Egyesület átmeneti gyermekotthont tart fenn krízisbe került 0-18 éves korú gyerekek számára. Indokolt esetben édesanyákat is befogadhatnak.

Támogató szolgálat fenntartása nem kötelező települési szinten, ennek ellenére a város feladatának érzi annak működtetését, így a fel nem sorolt célcsoportok irányába is biztosítja a szükséges szolgáltatásokat.

A Buláke klub rendezvényeivel kapcsolatosan kaptam megkeresést a szervezőktől. A már 12 éve működő önszervező csoportfunkcióját tekintve jelentőségteljes klubnak a Lévai utcai Községi Ház, a Városi Ifjúsági Klub, a régi Kisposta helyiségei, a PostArt és néhány esetben a Művelődési Ház, valamint a Nyugdíjsház adott otthont. Sajnos az Ifjúsági Klub profiljához illeszkedő rendezvények megszaporodása, a Latinovits Színház helyigénye, vagy a többi helyszín akadálymentesítésének hiánya miatt egyre nehezebbé vált helyszínt biztosítani a klub rendezvényeknek.

A városvezetés felé tárva a problémát egy többszereplős egyeztetés eredményeként egy kalkulálható, mások érdekeit sem sértő megoldást találtunk konszenzusos döntés eredményeként.

A társadalmi, vagy vagyoni helyzetük miatt hátrányos helyzetűek, valamint családi állapotuk miatti hátránnyal küzdők:

Ellátásuk a hivatal szociális osztályán és a helyi családsegítő és gyermekjóléti szolgálaton keresztül valósul meg. Az önkormányzati tervek szerint a két intézmény összevonásra kerül - földrajzi értelemben -, azaz a GYEJÓ új épületbe kerül át, a családsegítő közvetlen szomszédságába. A tervek szerint a jövő év elejére befejeződnek az átalakítási munkálatok.

A Szociális Iroda szemlélete, mely szerint senkit nem lehet ellátás nélkül hagyni a városban, más településekhez képest nagyobb biztonságot teremt a nehezebb sorsú családoknak. A szociális transferek mind mennyiségben és minőségben, mind a tartalmukra és a támogatási összegekre vonatkozóan túlmutatnak az önkormányzati kötelezettségeken. Az idei évben - a súlyos központi elvonás ellenére - emeltek a jövedelemhatár küszöbön, valamint a lakhatási támogatások tételén, ami szintén nem kötelező előírás szerinti juttatás.

Az intézkedés a Budaörsre is begyűrűző lakhatási válságra, az egyre súlyosbodó, országos problémára, igyekszik reagálni. Az ugrásszerűen megnövekedett lakásárak, valamint az

ennek következményeként felugró albérletárak, amit magával von a piac szélsőséges változása, sok családnak ellehetetleníti a lakhatását. Főként a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családokat sújtja és sodorja létbizonytalanságba.

Ez független társadalmi jelenség, de sajnos még Budaörs városának a példaértékű támogatás kiutalása sem tudja megoldani az egyre markánsabb probléma felszámolását. Erre központi stratégiával kellene választ keresni, állami feladatvállalás szintjén, mivel a várostól történő elvonás jelenleg nagyobb keretet nem enged erre a területre fordítani.

A Vöröskereszt és a Máltai Szeretetszolgálat jelenléte a településen további biztosíték a terület sérülékeny tagjai számára. Kapcsolattartással igyekszem lehetőséget teremteni az észrevételek artikulálására, az észrevételek és építő javaslatok megfogalmazására.

Az elmúlt ciklusban egy nagyobb léptékű egyéni megkeresés alapján jártam el.

Egy pszichoszociális problémával küzdő látássérült fiatal férfi édesanyja keresett meg intézményi elhelyezés témájában. A jelenlegi intézetben semmilyen fejlesztésben nem részesül, látássérülése okán mozgás-, vagy sport lehetőséget sem biztosítanak a számára, és más elfoglaltságot sem. Emiatt a fiatalember kórosan elhízott és viselkedése destruktívvá vált.

Többszöri egyeztetés és szinte az összes szóba jöhető bentlakásos intézménnyel történő tárgyalás után, reménytelen megoldás született egy speciális befogadó intézmény részéről.

Azért tartottam fontosnak az ügy menedzselését, mert alapvető jogok sérültek ebben az esetben és úgy gondolom, hogy az ilyen ügyek szőnyeg alá söprése miatt alakulhatnak ki intézményi abúzusok és visszaélések - tehát egy konkrét célcsoport érdekeinek képviselője képeződött le ebben az ügyben.

Nemi, etnikai, vallási, nemzetiségi alapon történő hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásom. Női vezetőként sem tapasztaltam hátrányt, sőt városszerte is számtalan nő tölt be jelentős vezető pozíciót.

A városban, térségben élő nemzetiségi csoportok is képvisellel bírnak a kisebbségi önkormányzatok működésével. Kulturális programjaik integrálódtak a város életébe színesítik azt és egyfajta szemléletformáló hatású együttéléssé értek össze.

A megújult cigány önkormányzat közreműködésével, így a célcsoport is megjelenik a palettán és hatékonyabb jelenléttel tudják érdekeik képviselését ellátni.

A társadalmi előítéletesség még Budaörs városában is tetten érhető, fontos a szemléletformálás a területek irányába is, hasonlóan, mint a fogyatékos emberekkel történő természetes együttélés kialakulásáért.

A Budaörsi Tanoda több hátrányos helyzetű, akár nemzetiségű, cigány származású gyermek felkarolásával a fent említett célokért dolgozik. Emellett a gyermekek felzárkóztatásával és az integrálásuk elősegítésével céljuk a társadalmi szakadék szűkítése is. Ez nem csupán az ottani szakemberek feladatvállalása kell legyen, hanem mindannyiunké. Senkitől nem fordulhatunk el egy adott társadalomban, hiszen az együttélés kötelez az elfogadásra mindannyiunkat. Az elfordulás helyett az elfogadás kinyilvánításával, odafordulással tudunk a kohéziót erősíteni. Az a csoport, amelyiket a társadalom maga szorít marginális helyre, mindig a társadalom peremén élnek fogja érezni magát. Hogyan várjuk el, hogy felelőséget vállalóként viselkedjenek ott, ahonnan kiszorítják őket? A többségnek van nagyobb felelősége, hiszen neki van nagyobb ereje és több eszköze.

A tanoda vezetőjével történt egyeztetés során került szóba, hogy a tanodának helyszűke miatt új helyiségre van szükség. A lakótelepen megüresedett egy erősen felújításra szoruló ingatlan. Amennyiben a felújítás megvalósíthatóvá válna, ebbe a nagyobb kényelmet biztosító ingatlanba költözhetnének át.

A területhez kapcsolódó **gyermekvédelmi fórum** aktív továbbműködése végig kísérte az évet. Javaslatom alapján többszereplős meetingek zajlanak annak érdekében, hogy az állami jogszabályváltozások anomáliáinak következtében a lelassult ügymeneteket együttműködésekkel keresztül eredményes intézkedések formájában hatékonyabbá tehessek a szakemberek. Az érdemi munkavégzést lassítja az ésszerűtlen bürokrácia, a krízisben lévő családok, gyermekek esetén a várakozási idő kitolódása végzetes lehet. Továbbá a helyi családsegítők közvetlen kapcsolata az ügyfelekkel, hatékonyabb ráhatással lehet az érintett családokra, az ügyintézésnél pedig releváns szegmensek mentén tudják kialakítani a prioritásokat.

2018 -2019 összeggzése:

Amit kiemelnék:

Meghívást kaptam Pécsre egy konferenciára, melyen az esélyegyenlőségi szószólói feladatkört mutattam be. Jelentősnek érzem, hogy más városokban is érdeklődésre tart számot e pozíció működtetése. A budaörsi példa városukba történő alkalmazása rámutat e kezdeményezés úttörő jellegére és jelentőségére. Számomra is nagy élményt nyújtott Budaörs városát képviselni más település szakmai fórumán.

Eddigi munkám során igyekeztem olyan kapcsolati hálót kialakítani, mely segítségemre volt abban, hogy naprakész lehessen a város működésével, illetve működtetésével kapcsolatban.

Ennek érdekében rendszeresen részt vettem a Képviselő-testületi és bizottsági üléseken, valamint folytattam látogatásaimat a város intézményeiben információszerezés és kapcsolatépítés -elmélyítés céljából.

A bizottsági és testületi ülések alkalmával láthattam, hogy a város vezetése mennyire komolyan veszi a lakosság komfortérzetének biztosítását, annak ellenére, hogy a központosítás miatti elvonások és az önkormányzati normatíva drasztikus lecsökkentése kis híján ellehetetleníti azt. A korábbi feladat-ellátási kötelezettségeket igyekszik oly módon fenntartani, hogy a költségvetés nehézségei ne legyenek érezhetők a városi polgárok számára.

Budaörs város hiánytalanul eleget tesz az esélyegyenlőségi követelményeknek, de a központilag működtetett területek anomáliáiból fakadó hátrányokra helyi szinten kell válaszokat keresnünk. Ezért kezdeményeztem a Gyermekvédelmi Fórum létrehozását, mely arra hivatott, hogy gördülékenyebb esetkezelés valósuljon meg a budaörsi gyermekek és családok érdekében. Havi rendszerességgel zajlanak az ülések a terület szakembereinek részvételével.

A szószólói poszt létrehozásával, munkámmal kapcsolatban több alkalommal voltam a helyi média vendége: BVTV, Budaörsi Napló, Budaörsi Infó, és megjelentek a riportok az orgánuk és több helyi civil szervezet közösségi oldalain is.

Igyekszem további fórumokat teremteni a beszélgetésekre, a személyes kapcsolatokat elmélyülésére. Fontosnak tartom a szervezetekkel való egyeztetést, akkor is, ha semmilyen akut probléma nincs. Úgy gondolom, hogy a pozíció bizalmi alapon is el kell még mélyülni, hogy egy biztonsági elem lehessen a sérülékeny csoportok számára, mintegy kézzelfogható hitelesítése annak, hogy komolyan veszi őket a városvezetés.

